

A tanuló kódszáma:

Državni izpitni center

N 0 9 1 1 3 1 2 1

RENDES MÉRÉS

2009. május 6., szerda / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök: a tanuló által hozott kék vagy fekete töltőtoll vagy golyóstoll. A tanuló egy értékelőlapot kap.

2. szakasz végi

ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS

ÚTMUTATÓ A TANULÓNAK

Figyelmesen olvasd el ezt az útmutatót!

Kódszámodat ragaszd, illetve írd be a jobb felső sarokban levő keretbe és az értékelőlapra!

Mielőtt a feladatok megoldásába kezdenél, óvatosan tépd ki a mellékletet, amelyen a két szöveg található!

Ezután figyelmesen olvasd el az egyes feladatok utasítását, és oldd meg a feladatokat!

Írott betűkkel, olvashatóan írd!

Ha tévedtél, válaszodat húzd át, majd írd le a helyeset!

A végén még egyszer ellenőrizd a válaszaidat!

Sok sikert kívánunk.

A felmérőlap terjedelme 12 oldal, ebből 2 üres.

ÜRES OLDAL

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

Hunyadi Mátyás 1443-ban született Kolozsvárott. Már apja, Hunyadi János, a nagy törökverő hadvezér is az ország irányításával foglalkozott. Az ő nyomdokaiba lépett később a fia.

Mátyást 1458-ban választották királlyá, és 1464. március 29-én Székesfehérváron koronázták meg. Mai szemmel nézve roppant szigorú, de igazságos király volt. Uralkodása idején jelentősen javult az ország életszínvonala. 1490-ben halt meg Bécsben, és Székesfehérváron temették el.

A *Corvinus* nevet Mátyás a család címeréről kapta, amely egy gyűrűt tartó hollót (latinul *Corvus*) ábrázolt. A Sziléziai Krónika szerint azonban Mátyás király egy vadászat alatt levette a kezéről a gyűrűjét, és azt egy holló elragadta. Mátyás üldözte a madarat, és visszaszerezte a gyűrűt. Ezen esemény emlékezetére választotta a hollót címerállatául. Az egyik híres monda szerint, amikor a fiatal Mátyás Prága városában volt fogságban, édesanyja egy holló segítségével küldött neki levelet. Ennek a történetnek köszönhetően volt a Magyar Posta emblémája* sokáig a holló.

Mátyás király alakja a magyar nép emlékezetében hősként őrződött meg, tetteiről sok monda született. Ezek a király igazságosságáról szólnak, arról, hogy uralkodása során mindig a szegény emberek pártjára állt. A valóságban akkor a magyar jobbágyok sokkal több adót fizettek, mint bármikor korábban. Az ország népe azonban békében élt, és az ellenség, különösen a török nem tudta bevenni a határokat.

(<http://hu.wikipedia.org> nyomán)

* embléma: jelvény, jelkép

Mátyás király arcképe
egy korabeli domborművön

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

Mátyás király és Kinizsi

Történt egyszer, hogy Mátyás király a Bakonyban, Nagyvázsony környékén vadászott. Nagy meleg volt; a király beüzent a barátok klostromába*, hogy erősen megszomjazott. Mindjárt futottak a barátok, és aranykupában finom somlai bort hoztak a királynak. De Mátyás király hozzá sem nyúlt, hanem azt mondta:

– Ilyen melegben nem iszom bort.

Meghallotta ezt a malomajtóból Kinizsi Pál, a molnárlegény, aki éppen malomkövet forgatott. Beugrott hát a korsóért, és futott vele a királyhoz. Amikor odaért, azt mondták a barátok:

– Ejnye, fickó, hát a tálca hol marad?

Visszafut Kinizsi, felkapja a malomkövet, és azon nyújtja a korsót.

Mátyás királynak megtetszett a derék legény. Ott nyomban nekiajándékozta Nagyvázsonyt. Szót váltott vele, bevette seregébe, aztán harcba küldte a török ellen.

Amikor Kinizsi bátorságával is kitűnt, Mátyás még jobban megszerette, és egyszer azzal bízta meg, hogy követségbe menjen a török császárhoz.

De Kinizsi, aki a csatamezőn nem ijedt meg a töröktől, semmiképpen nem akarta vállalni ezt a kitüntetést.

A király így biztatta:

– Jó hívem, Kinizsi Pál! Ha a török a te fejedet leütné, én a fejed helyébe harmincezer török fejet vágatok le!

– Úgy bizony – mondta erre Kinizsi –, de a harmincezer fej közül egy sem illik úgy Palkó nyakára, mint ez a mostani fejem.

* klostrom: kolostor

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai az első szöveghez kapcsolódnak.

Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Hol jelenhetett meg a szöveg? Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

- A lexikonban
- B interneten
- C tankönyvben
- D újságban

	1
--	---

2. Melyik cím illik leginkább a szöveghez? Karikázd be a legmegfelelőbb válasz betűjelét!

- A Mátyás király a magyar népmesékben
- B A Hunyadiak címere
- C Mátyás király
- D Mátyás fogságban

	1
--	---

3. Válaszolj röviden a kérdésekre!

Kinek a példáját követte Mátyás? _____

Melyik évben került Mátyás fejére a királyi korona? _____

	2
--	---

4. **Igaz vagy hamis?** Ha az állítás igaz, karikázd be az I-t, ha pedig hamis, akkor a H-t!

A krónika szerint Mátyás elveszett gyűrűjét egy holló vitte vissza. I H

Régen a Magyar Posta jelképe a holló volt. I H

Mátyás uralkodása alatt biztonságban élt az ország népe. I H

	3
--	---

5. a) **Írd a vonalra, milyen más szóval helyettesíthetnénk az aláhúzott szót a szöveg 2. bekezdésében!**

roppant szigorú _____

- b) **Írd a vonalra a megadott szó ellentétes jelentésű párját!**

fogság _____

	2
--	---

6. **Alkosd meg a megadott szavakból a mondatokba illő összetett szavakat! Toldalékkold és írd be őket! Nem kell minden szót felhasználnod!**

gyűrű, könyv, jegy, város, olvasó, ruha

Mátyás a menyasszonyának drága _____ készítetett.

Az _____ sok Mátyás-monda van.

	2
--	---

7. **Válaszd el a szót minden lehetséges helyen!**

elragadta _____

	1
--	---

8. Számozással (1-től 6-ig) állítsd betűrendbe az alábbi szavakat!

____ madár ____ levél ____ igazságos ____ béke ____ jobbágy ____ hős

	1
--	---

9. Pótold a hiányzó rövid vagy hosszú magánhangzókat és mássalhangzókat!

Mátyás gyermekéveit a vajdahunyadi várban töltö____e.

Harcokban megszerezte a cseh koroná____is.

Könyvtára egész Európában h____res volt.

Felesége a gyönyör____Beatrix volt.

	2
--	---

10. Egészítsd ki a mondatokat a zárójelben megadott szavak megfelelően toldalékolt alakjával!

Angliában idén _____ meg az új királyt.
(választ)

Mátyás _____ az élen felvirágzott az ország.
(király, Kivel?)

	2
--	---

11. Írd le betűkkel az alábbi számnevet!

29 _____

	1
--	---

- 12. Írj ki az alábbi mondatból egy-egy példát a kért szófajokra! Majd írd le a melléknév középfokú alakját is!**

A fiatal Mátyás Prága városában volt fogságban.

Főnév, köznév: _____

Melléknév: _____

A melléknév középfoka: _____

	3
--	---

- 13. Tedd az alábbi mondatot jelen időbe úgy, hogy más ne változzon!**

Mátyást Székesfehérváron temették el.

_____

	1
--	---

- 14. Kérdezz egész mondattal az aláhúzott részre!**

Édesanyja egy holló segítségével küldött neki levelet.

_____

	2
--	---

II. RÉSZ

A II. rész feladatai a *Mátyás király és Kinizsi* című szöveghez kapcsolódnak.

Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Mi jellemző az olvasott szövegre? Karikázd be a két helyes válasz betűjelét!

- A Hősei valóságos személyek.
- B Természetfeletti lények szerepelnek benne.
- C Meseszámok fordulnak elő benne.
- D Cselekménye valóságos helyeken történik.

	2
--	---

2. Írd ki az első bekezdésből azt a mondatrészletet, amelyből arra következtetünk, hogy a cselekmény nyáron történt!

	1
--	---

3. Számozással állítsd helyes sorrendbe a vázlatpontokat!

- ___ A barátok borral kedveskednek a királynak.
- ___ Mátyás megjutalmazza a legényt.
- ___ Mátyás az erdőben vadászik.
- ___ Kinizsi nem vállalja a megbízatást.
- ___ Kinizsi malomkőről kínálja Mátyást.

	2
--	---

4. **Igaz vagy hamis?** Ha az állítás igaz, karikázd be az I-t, ha pedig hamis, akkor a H-t!

Mátyás a legénynek Nagyvázsonyt adta ajándékba.   I   H

Kinizsi félt a törökökkel való harcoktól.   I   H

	2
--	---

5. a) **Miben szolgálták fel a barátok az italt, és miben Kinizsi?**

A barátok: _____

Kinizsi: _____

- b) **Milyen italt vitt szerinted Kinizsi a királynak?** Írd a vonalra!

_____

	2
--	---

6. **Mi jellemző Kinizsire?** Húzd alá a három megfelelő szót!

talpraesett, beképzelt, erős, félénk, okos, képmutató

	1
--	---

- 7. Képzeld el, hogy Kinizsi mégis elment a török császárhoz mint Mátyás király követe! Meséld el ennek a történetét 5–8 mondatban!
Segítségére lehetnek az alábbi adatok:**

- helyszín: az ellenség tábor,
- a fogadtatás: barátságos, de később nem,
- a küldetés célja: békekötés.

---

a		2
b		2
c		1
d		1
Összesen:		6

I. ÉS II. RÉSZ ÖSSZESEN:

	40
--	-----------

ÜRES OLDAL